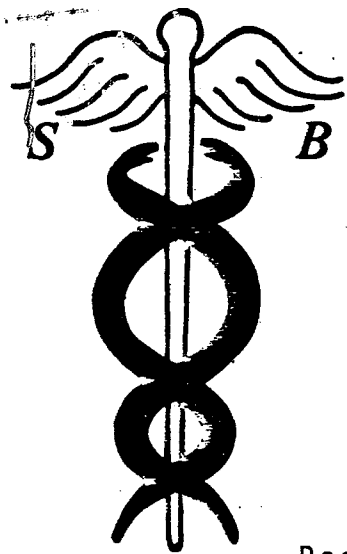
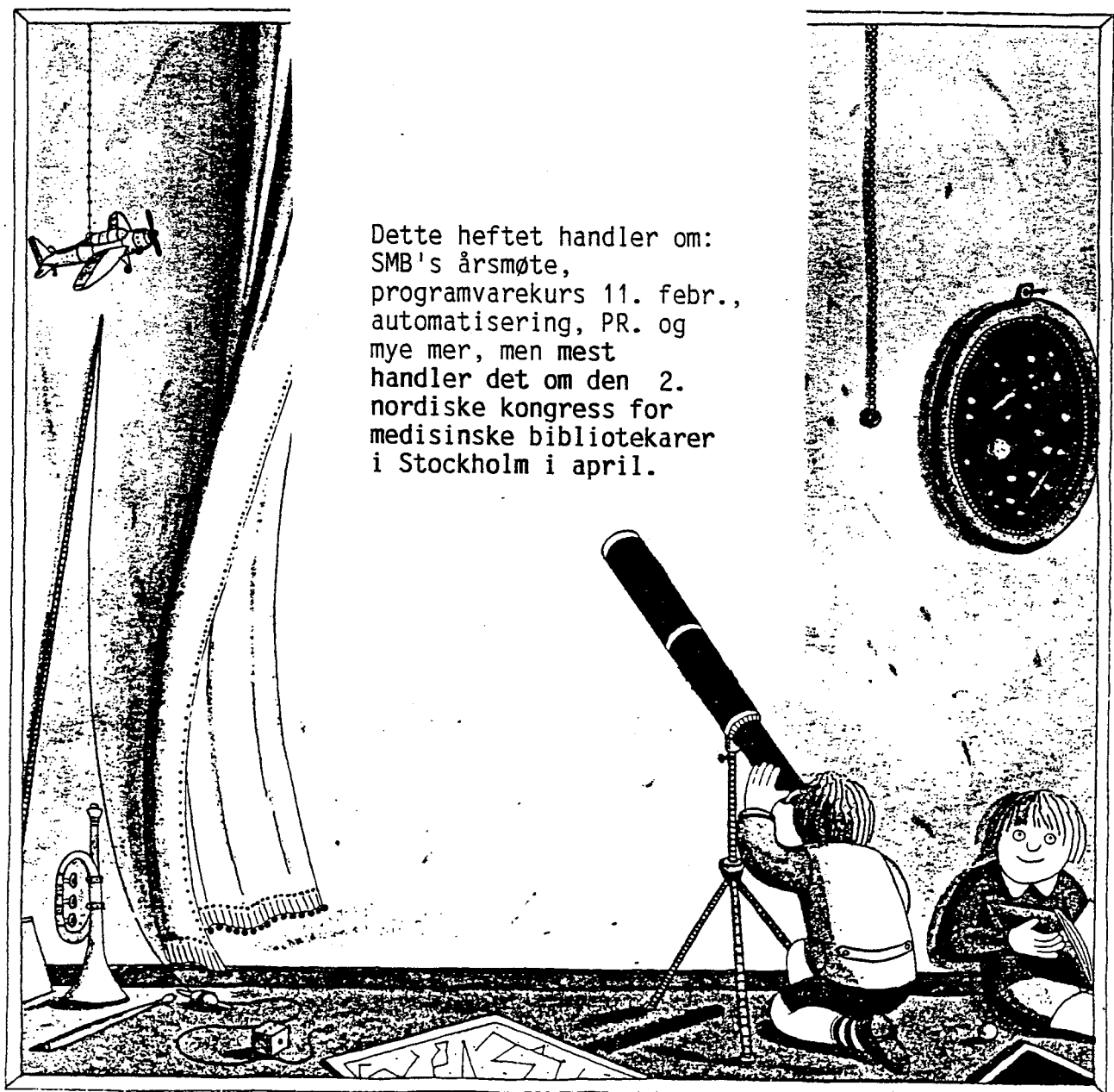

Norsk Bibliotekforening Spesialgruppen for medisinsk bibliotekvirksomhet

Redaktør: Karen M. Ellefsen
Sentralsykehuset i Akershus, Medisinsk bibliotek
1474 NORDBYHAGEN

Dette heftet handler om:
SMB's årsmøte,
programvarekurs 11. febr.,
automatisering, PR. og
mye mer, men mest
handler det om den 2.
nordiske kongress for
medisinske bibliotekarer
i Stockholm i april.

Fulvio Testa: If you look around you. London 1983.

KONSTITUERING AV NYTT STYRE

foretatt på styremøte 15. mars 1988.

Leder	Turid Tharaldsen Statens institutt for folkehelse, AIDS-info
Nestleder	Siri Sandbo Nic Waals institutt, Biblioteket
Kasserer	Marit Fonnum Universitetsbiblioteket i Oslo, Medisinsk fakultetsbibl.
Sekretær	Kari Gulbraar Statens bibliotekhøgskole
Styremedlemmer	Ågot Brekke Diakonhjemmets sykehus, Medisinsk bibliotek Solveig Pedersen Sentralsjukehuset i Sogn og Fjordane, Biblioteket (Førde)
Varamedlem	Elisabeth Husen Universitetet i Oslo, Psykiatrisk institutt, Biblioteket

LANDSMØTE FOR SYKEPLEIERHØGSKOLEBIBLIOTEKARER 1., 2. og 3. JUNI 1988

Møtet holdes på Telemark sjukepleierhøgskole i Skien.

Hovedsaker på programmet er:

Orientering om Norsk samkatalog og dens produkter og tjenester.

Forslag til minimumsnormer for sosial- og helsefag-høgskolebibliotek. Et samarbeid med Riksbibliotek-tjenesten.

Referatet kommer i SMB-nytt senere.

Referat fra SMB's årsmöte, 11.2.88.

Sted: NICWAALS institutt.

Antall fremmötte: 19

Leder Turid Tharaldsen önsket velkommen.

Dagsorden:

1) Konstituering.

Som möteleder ble valgt Karen Marie Ellefsen, og som referent ble valgt Eldbjörg Nåheim Eien.

Bemerkninger til innkalling/dagsorden: En ikke-tilstedeværende bibliotekar hadde gitt beskjed om ikke å ha mottatt innkallelsen. Kan ha falt ut under revisjon av av listene i höst. Ellers ingen bemerkninger. Godkjent.

2) Årsmelding 1987.

Sekretær Kari Gulbraar leste opp årsmeldingen. Det oppsatte program for möte 11.2.88 (CD-rom) måtte gå ut. Ellers ingen bemerkninger. Godkjent.

3) Revidert regnskap 1987.

Kasserer Marit Fonnum leste opp regnskapet. Söknad om aktivitets-tilskudd fra NBF: Avslag for 1987, da SMB har for god ökonomi. Ny söknad for 1988 er sendt. Regnskapet godkjent.

4) Budsjettforslag 1988. v. Turid Tharaldsen.

Diskusjon om størrelsen på kursavgiftene.

Forslag om å heve kontigenten fra kr. 50,- til kr. 75,-. Godkjent.

Forslag til virkeplan:

- 4 medlemsmöter inkl. årsmöte
- 4 nr. av SMB-nytt
- Kontakt med NBF i löpende saker.
- Representasjon i internasjonale organisasjoner
- Kurs i forbindelse med årsmötet, evt. flere v. behov.
- saker som "dukker" opp.

Diskusjon om antall möter pr. år og tidspunktet for mötene.

Styret skal arbeide med nye former for mötevirksomhet.

5) Innkomne forslag.

Brev fra Anna Nannestad Nicolaysen, EAHIL.

Nord-Europa (les: Skandinavia) skal velge en kandidat til å sitte i valgkomiteen i EAHIL. Styret tar kontakt med de andre nordiske landene om forslag til kandidat til valgkomite. Frist 15.3.88.

6) Valg.

Valgkomiteens forslag lagt frem av Elisabeth Husem. Vedtatt ved akklamasjon.

Stvret har følgende sammensetning:

Turid Tharaldsen, SIFF (ikke på valg)

Ågot Brekke, ND/MED "

Marit Fonnum, UMED (gjenvalg 1 år)

Kari Gulbraar, AKERSYK (ikke på valg)

Solveig Pedersen, Förde "

Siri Sandbo, NICWAAL "

Elisabeth Husem, UPSYKIAT (ny) vararepr.

Kurskomiteen:

Ildiko Czak, Akershus sykepleierhøgskole (ikke på valg)

Åse-Marie Hveem, AKERSYK (ny)

Grete Waage, RIKSHOSP (ny)

Revisorer:

Bente Finsrud, ULLEVÅL (gjenvalg)

Karin Bruun, ND/MED (ny)

Redaktør SMB-nytt:

Karen Marie Ellefsen, SAKERS

Valgkomite:

Elisabeth Husem, UPSYKIAT (ikke på valg)

Kristin Omsjö, UMED (ny)

Patricia Floor, Telemark sjukepleierhøgskole (ny)

Asker, 17.2.88

Eelbjørg Næheim Eien
referent

4

REFERAT FRA PROGRAMVAREKURS, ARRANGERT AV SMB 11.2.1988

Mange bibliotek er i ferd med å innføre EDB, og et av spørsmålene som reiser seg i denne sammenheng, er hvilket program en skal velge. På dette dagskurset ble 4 programmer for små og mellomstore bibliotek presentert.

Vidar Ingebretsen fra Norsk Systemutvikling presenterte først MICROMARC. MICROMARC er et system for registrering av MARC-poster, og ble tatt i bruk i 1983. Fram til 1987 ble systemet markedsført av Brodd. Sommeren 1987 ble Norsk Systemutvikling til, uten tilknytning til Statens Bibliotekhøgskole. MICROMARC versjon 1.3 inneholder 7 moduler:

- katalogisering
- søking (søkespråk: CCL)
- import av data
- eksport av data
- produksjon av tilvekstlister
- produksjon av bibliografier
- produksjon av katalogkort

MICROMARC versjon 2.0 tas i bruk sommeren 1988. Den vil, i tillegg til ovennevnte, inneholde følgende moduler:

- nettverk
- kjederegister
- autoritetsregister
- utlånsmodul
- statistikk

Prisen for programmet er kr. 20.000. - I dette er inkludert installasjon, en enkel innføring, samt hjelp over telefon. Når nye versjoner av programmet foreligger, kan disse kjøpes til en pris av kr. 1000. -

Brukere av programmet utenfor Oslo vil ha nytte av å kjøpe "PC Anywhere" i tillegg til programmet. (pris: kr. 1620. -). Brukeren kan da ringe opp Norsk Systemutvikling dersom en har problemer, og ekspertisen hos Norsk Systemutvikling kan så koble seg på brukerens maskin og foreta rettelser direkte. PC Anywhere kan også brukes til utveksling av data mellom eksterne brukere.

Det en trenger av maskinvare er følgende:

- IBM-kompatibel PC med minimum 512 kb primærhukommelse og harddisk (pris: kr. 10.000 - 60.000)
- IBM-kompatibel skriver (pris: kr. 4000 - 20.000)

Kari Gulbraar, fra medisinsk bibliotek ved Aker sykehus, fortalte deretter hvordan det er å være bruker av MICROMARC. Aker sykehus, medisinsk bibliotek tok i bruk MICROMARC for 3 måneder siden, og de er godt fornøyd med systemet.

De bruker norske kommandoord og norske betegnelser, noe som er lettere for brukerne. Brukerne kan foreløpig ikke søke selv. Kortkatalogen er hittil beholdt.

Gudny Høgseth fra Norsk Senter for Informatikk orienterte deretter om MICROPOLYDOC. Polydoc brukes mye i arkiver, men kan også anbefales til bibliotek. Det er et gjenfinningssystem som er fleksibelt i bruk, og det tilpasses omverdenen med spesialprogrammer.

Bruk: ÷ bestillingsrutiner
 + katalog
 ÷ tidsskriftadministrasjon
 ÷ tidsskriftsirkulasjon
 ÷ utlån

Kravspesifikasjon: MS-DOS IBM-kompatibel PC med minimum 512 kb internminne og harddisk

Hjelpeprogrammer: registreringsdel
 oppdatering og administrasjon
 søkedel
 rapportgenerator
 adresselapp-program
 ADD.tag
 SAMKAT
 MARCPOLY

5 baser pr. installasjon

3200 poster pr. base

10.000 tegn pr. post

20 felt pr. post

Kan endre kommandonavn permanent for systemet eller pr. bruker. En kan ha flere typer terminaler. En kan styre tilgangen til programmet/basen med passord, og en kan skjermelagere deler av programmet med passord.

Prisen for programmet er:	MICROPOLYDOC standardversjon:	kr. 9.500. -
	Polydoc	kr. 30.000. -
	Hjelpeprogram	kr. 1.000. -

Gunvor Kalvik fra Rikshospitalets medisinske bibliotek og informasjonssentral fortalte deretter hvordan det er å være bruker av MICROPOLYDOC.

Rikshospitalets medisinske bibliotek startet i 1983-84 sitt første prosjekt med automatisering. Den gangen lånte biblioteket utstyr fra EDB-avdelingen, og strakk kabel fra biblioteket til EDB-avdelingen. Neste prosjekt var å lære seg dos, og brukerne jobbet på PC.

Rikshospitalets medisinske bibliotek og informasjonssentral har PC med 20 mb harddisk. Ønsket er 60 - 70 mb. Planen er å bygge ut nettverk. Det er nødvendig for brukerne å lære seg dos. Manualene fra NSI er tunge å bruke (det finnes ikke index). Ikke manual i kortform.

Grete Jørgensen fra Vest-Agder sentralsykehus, medisinsk bibliotek orienterte så om BIBKAT. Dette er et katalogiseringssystem utviklet av Info Vision A/S, i samarbeid med biblioteket ved Vest-Agder sentralsykehus. Det er et on-line system, bygd for bruk på alle IBM-kompatible PC-er. Systemet er meget enkelt å bruke. MARC-format. Mulig å overføre data til Samkatalogen. Menystyrt system. Fast feltlengde. En kan søke på de fleste felt - d.v.s. ord, deler av ord, emneord, underemneord. Systemet kan ikke brukes til utlån og tidsskriftsirkulasjon.

Pris: kr. 15.000. -

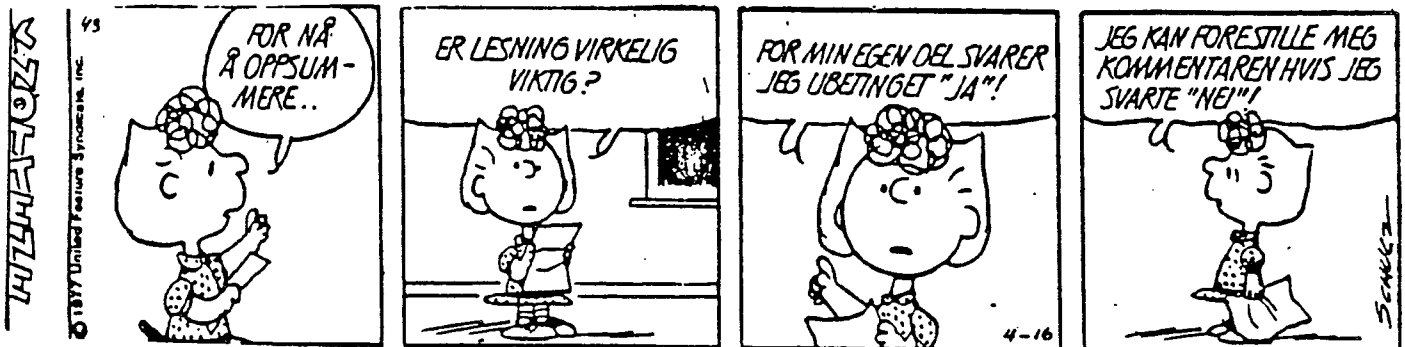
Rune Aigeltinger og Ingrid Johansson fra Unisys orienterte til slutt om PC-Pals, som akkurat er blitt introdusert i Norge. Foreløpig er katalogmodul og utlånsmodul i drift, og i løpet av sommeren 1988 planlegges tidsskriftmodul og innkjøpsmodul. Det er 3 ulike utskriftsformat. Kan søke på forfatter, tittel og emneord. PC-pals er et integrert system for bruk på IBM-kompatible PC-er. Bruk: frittstående PC eller PC i nettverk. Flerbrukersystem. MARC-format.

Kravspesifikasjon: MS-DOS-kompatibel PC med minst 512 kb minne. Harddisk.

Pris: katalogmodul: kr. 26.100. -

utlånsmodul: kr. 23.000. -

Det tas et forbehold om prisene. Vedlikeholdsavtale er uklart for øyeblikket, da systemet er såpass nytt.

7

Automatisering ved Vest-Agder Sentralsykehus, Medisinsk bibliotek

Medisinsk bibliotek ved Vest-Agder Sentralsykehus i Kristiansand er bemannet med 1 bibliotekar i full stilling og har et budsjett på 210 000 kr. Biblioteket drives sammen med pasientbiblioteket hvor det er 1/3 bibliotekarstilling. Bemanningen har ikke økt de siste 10 årene, men det har til gjengjeld arbeidsmengden! Situasjonen var uholdbar og tanker om å anskaffe EDB var fristende. Problemet var først og fremst økonomi, men dette løste seg plutselig for oss. Vi hadde brann i magasinet og fikk dette erstattet av forsikringsselskapet. Vi bestemte oss da for å satse disse pengene på automatisering, og det har vi ikke angret på.

Vi skriver her for muligens å gi noen tips til andre som sysler med tanker om automatisering av en eller flere rutiner. Det kan være vanskelig å vite hvor en skal begynne å spørre hvis en sitter helt alene. Vi er i den heldige situasjon at en av oss er gift med en EDB-konsulent som er med og driver et EDB-firma som heter INFO Vision A/S. Han har mange års erfaring og er til uvurderlig hjelp for oss.

Den første avgjørelsen vi tok, var å holde oss utenom sykehusets stormaskin. Vi ville satse på en egen PC som var tilgjengelig for oss til enhver tid. Vi endte opp med en Kaypro AT med 20 MB disk. Dette er en IBM-kompatibel maskin som antakelig har kapasitet nok for oss i mange år.

Noe av det viktigste i automatiseringsprosessen er å bestemme seg for hvilke rutiner man skal gå løs på. Hos oss var det ikke vanskelig å se at to arbeidsområder tok veldig mye tid. Det var for det første tidsskriftkontroll og sirkulering og dernest katalogproduksjon. Vi har ca. 270 tidsskriftabonnementer hvorav de fleste sirkulerer. Vi kjøpte inn Narvesens tidsskriftsystem Percico og det er vi svært godt fornøyd med. Tidligere gikk ofte hele mandagen med til arbeidet med tidsskriftene - i dag er den jobben gjort på vel 1 time!

Når det gjaldt katalogiseringssystem, fikk vi noe større problemer med å finne et som passet. Etter en del frem og tilbake, kastet vi oss ut på dypt vann og satset på å lage et eget system sammen med den tidligere omtalte konsulent. I dag er systemet i full drift og vi er meget godt fornøyd.

Fra bibliotekets side hadde vi i utgangspunktet to hovedmålsettinger: 1. Det skulle få med de opplysninger vi tidligere hadde med på katalogkortet. 2. Det skulle være enkelt å betjene både for bibliotekarene og brukerne. Vi synes i dag vi har lykket med dette. Det eneste er at av plasshensyn har vi ikke fått egen brukerterminal ute i biblioteket enda. Det kommer til neste år når vi flytter inn i nytt sykehus. Men vi regner ikke med at det blir problemer her for systemet er meget enkelt å bruke, og ledetekster på skjermen forteller en hva en skal gjøre til enhver tid. Alle normarc-kodene er lagt inn i maskinen av hensyn til Samkatalogen, men de vises ikke på skjermen. Vi ser det som en fordel å slippe og skrive kodene hver gang vi katalogiserer et dokument.

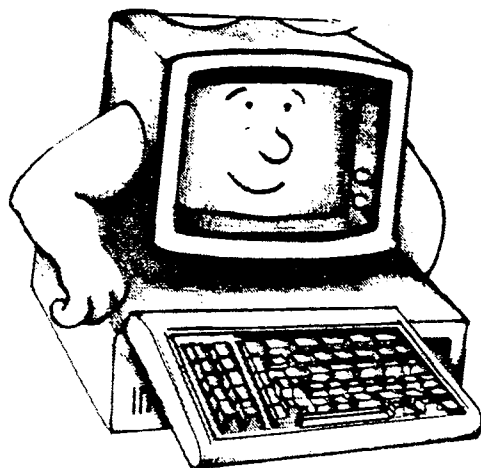
Systemet som er kalt BIBKAT, er menystyrt. Det har 3 hjelperegistre, et for klass.nr., et for forlag og et for emneord. Her legges de aktuelle data inn en gang. Siden hentes de frem på skjermen ved hjelp av vindusteknikk og overføres til katalogskjemaet. Dette er svært tidsbesparende og farene for feilskriving elimineres. Likeledes er endringer og oppdatering gjort med et par enkle inntastinger. Vi kan også søke i de fleste feltene, inkludert fritekstsøking i forfatter-, tittel- og serietittelfelt. Når det gjelder utskrifter, er også menyen rikholdig. Vi kan ta ut lister på hele samlingen sortert på f.eks. forfatter, tittel, klass.nr., emner osv, og vi kan begrense utskriften til å gjelde et eller flere emner kombinert, en forfatter osv. Her er med andre ord mange muligheter.

Vi synes jo også at det er litt artig at vårt lille bibliotek skulle bli det første i landet med direkte overføring til Samkatalogen. De nye katalogpostene legges over på en egen fil som med jevne mellomrom overføres via telelinje. Til dette trenger man et modem og et kommunikasjonsprogram. Vi bruker Kermit som vi fikk gratis fra UBO. Vi bruker også modemmet til søking i eksterne baser. Foreløpig har vi fått passord til Medline og UBO:BOK. Her mangler vi enda noe øvelse, men begge bibliotekarene har vært på kurs på Biomed, og det var meget nyttig.

Det siste året har vært svært arbeidskrevende med en god del jobbing på kveldstid, men du verden så spennende og gøy! Og til dere som sysler med planer om å kjøpe maskin - ta gjerne kontakt med oss. Vi har selv "hengt" på telefonen til andre, og det kan være nyttig å utveksle erfaringer.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at vårt katalogsystem er til salgs gjennom INFO Vision A/S, v/Jan Tore Jørgensen, tlf. (042)20338. Men slå gjerne på tråden til oss på biblioteket (042)29080.

Hilsen
Solveig Habostad og Grete Jørgensen

Kjære SMB-Nytt!

På oppfordring av redaktøren oversendes herved en enkel illustrasjon over et typisk biblioteksamarbeid, slik artiklene formelig svever bibliotekene imellom. Utgangspunktet er tatt i forholdene i Oslo, men den kan selvsagt også benyttes på andre steder, og setter man flere sammen kan man få en hel l a n d s o v e r s i k t !!

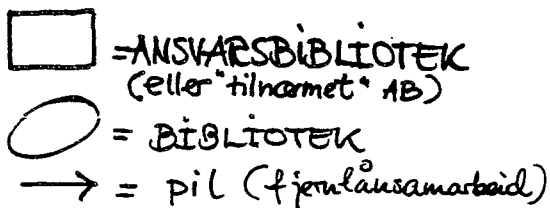
Hvor lenge har vi ikke savnet en slik oversikt, og særlig nå som all denne betalingen står for døren:

Man tegner bare inn en enkel rød pil fra sitt eget bibliotek til det (dem) som man betaler til.
Til gjengjeld trekkes en blå pil fra det (dem) man har tenkt å ta betaling fra.

Om man velger å sette en pil pr kopi eller pr faktura kan vi komme tilbake til, og resultatet bør i alle fall sendes Kulturbøggovitenskapsdpt.-Merk konvolutten "Ansvarsbibliotekordningen".

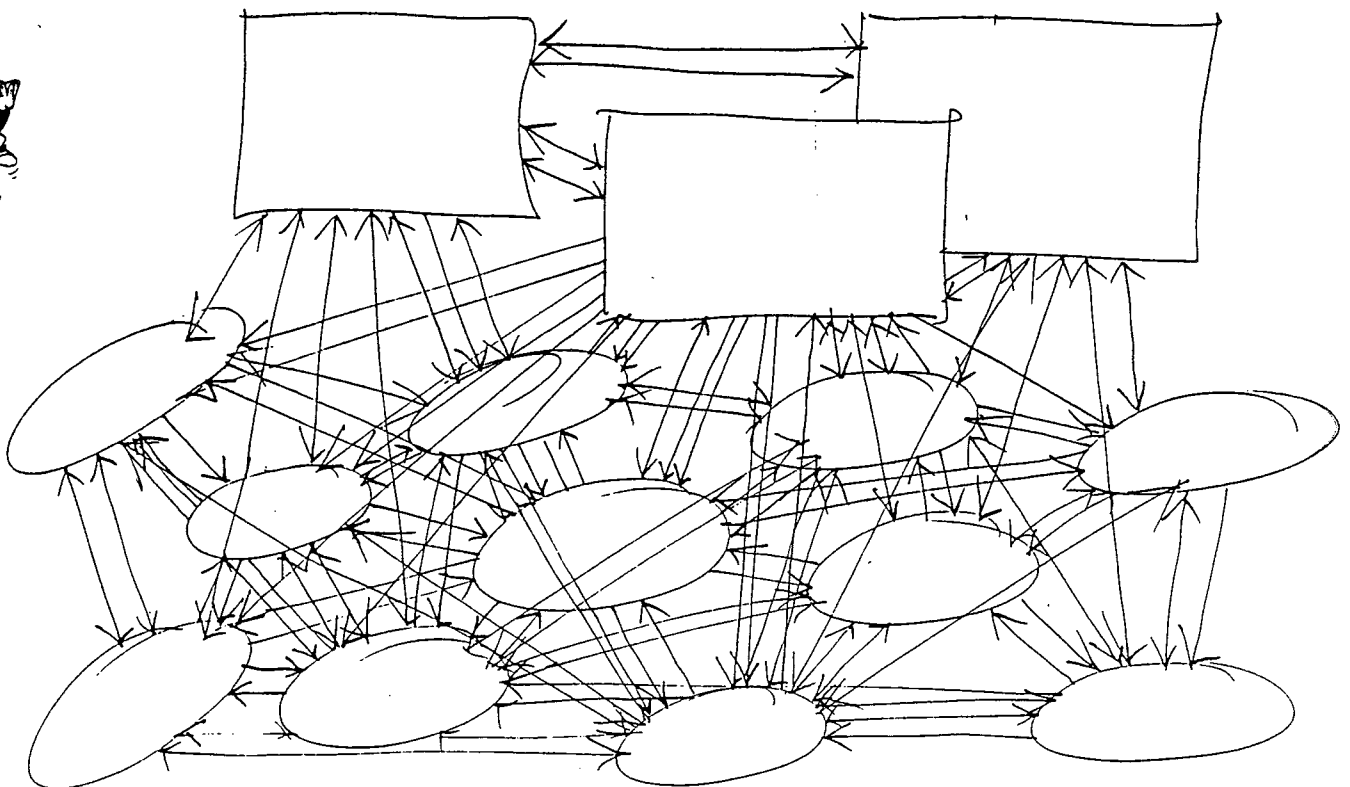
Hvis vi i tillegg til antall røde og blå piler også klarer å oppgi hvor mye tid vi bruker på fakturering og evt. øvrig kontroll med hvem som betaler og hva og hvor mye, kan oversikten bli virkelig nyttig. -Og tenk så mye morsommere det blir å telle røde og blå piler enn de vanlige tallene, RBT bør også få en kopi t.b.f. statistikken sin.

Det hele ser kanskje litt kronglete ut til å begynne med men etter en stund vil det gli like lett som en hver annen bibliotekrutine. -Og er det noe vi bibliotekarbeidere ALDRI FÅR NOK AV, dere, så er det bibliotekrutiner.

La det gå sport i det!

19/2-88 Åse Marie Heem

PR-PR-PR-PR-PR-PR

Medisinsk bibliotek ved Regionsykehuset i Trondheim arrangerte informasjonsdager i perioden 19.-29. januar. Bakgrunnen for kampanjen var ikke mangel på arbeid, men vissheten om at vi bare når en liten del av de ansatte ved RIT og Det medisinske fakultet.

PLANLEGGING

På et personalmøte like over nyttår ble strategien lagt opp.

Vi diskuterte:

1. Hvilke grupper skal vi invitere - og hvordan nå dem?
2. Hvordan legge opp informasjonen om biblioteket?
3. Hvordan finansiere kaffe og kaker?

Trinn én var å sende et generelt rundskriv til avdelingene gjennom sykehusets vanlige kanaler. Et par dager senere fulgte vi opp med en personlig invitasjon til alle avdelingsledere. Vi oppfordret dem til å komme sammen med sine medarbeidere, enten gruppevis etter avtale med oss eller enkeltvis dersom det var mer hensiktsmessig. Den samme invitasjonen spredte vi på alle vaktrom og oppslagstavler. Målgruppen var jo alle ansatte, og vi stolte ikke på at alle avdelinger har gode kanaler nedover i hierarkiet. Parallellt med disse sendte vi en justert utgave til fylkets leger og legesentre.

Nå var det ingen veg tilbake, og vi diskuterte hva vi skulle informere gjestene om. Vi gikk ut fra at de fleste visste lite/ingenting om oss, og at søking i databaser ville være spennende. Derfor forberedte vi oss på en omvisning i biblioteket og en orientering om de vanligste oppslagsverkene. Dessuten god tid til demonstrasjon av MEDLINE og BIBSYS på vår publikums-terminal. I tillegg skulle vi forberede oss spesielt ut fra gruppenes fag og informasjonsbehov.

Leverandører av tidsskrifter og bøker og banken på sykehuset stilte opp med sponsormidler, og disse holdt til kaffe/te og kaker i to uker.

Vi laget en stor dag-kalender over perioden hvor vi kunne notere dag/tidspunkt for gruppene, og fordele vakter på mottagelse av enkeltpersoner, omvisning av grupper, kaffekoking osv.

11

Dagen før kampanjestart la vi så ut en del skriftlig informasjon: en brosjyre om biblioteket, tidsskriftlista vår og 2 brosjyrer om BIBSYS.

RESULTAT

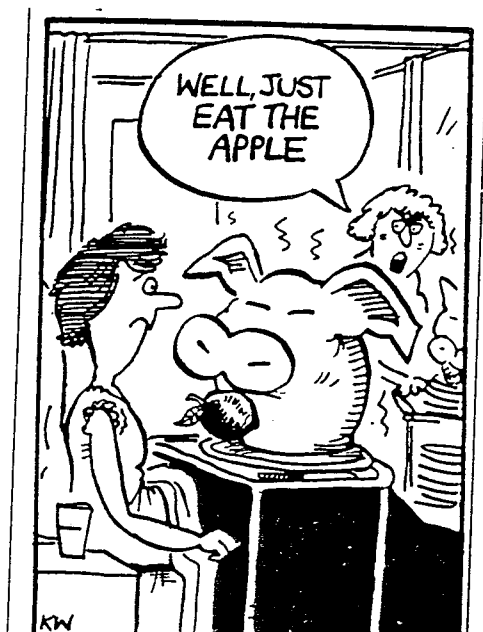
Tilsammen var 25 grupper med fra 2 til 20 personer i hver, og i tillegg 42 enkeltpersoner, på biblioteket for å få omvisning.

Vi var spente på om legene, de tradisjonelle brukerne av medisinske bibliotek, ville dominere gjestelista. Og joda, de kom, et par avdelinger hadde mobilisert spesielt godt. Det som overrasket oss var imidlertid den store oppslutningen fra grupper som fysioterapeuter, ergoterapeuter, prestetjeneste, farmasøyter o.l. Sykepleierne kom sterkt mot slutten av perioden, etterhvert som ryktet om oss ble spredt "på huset". I tillegg observerte vi mange ukjente fjes, nye personer som kom innom for å se biblioteket, bla i tidsskrifter, spørre om litteratursøking og drikke kaffe.

De fleste av alle de som var innom hadde aldri vært på biblioteket før! Og var følgelig heller ikke klar over hvilken service de kan få, eksempelvis innkjøp av spesiallitteratur til avdelingene, interbiblioteklån, kopiering/ bestilling av tidsskriftstoff.

For alle besøkende var det søking i databasene som ble høydepunktet. Vi hadde totalt satt av ca. 1 time pr. omvisning, men kunne utvilsomt ha brukt ennå mere tid på dette. Urutinerte brukere vet ofte ikke hvor de skal begynne å orientere seg i mengdene av litteratur, og vi opplevde mange aha'er i løpet av de to ukene.

Vi regner med at vi har laget ris til egen bak, men synet av alle entusiastene som forlot biblioteket gjør at vi muligens nøter framtidens arbeidsmengde med brukbart humør likevel!

Anne Lise Lervik

MODEL HANDBOOK FOR INTERLENDING AND COPYING

Interlibrary loan and document supply have grown rapidly in recent years. There is a growing need for a systematic approach to the organisation and management of these activities. The *Model Handbook* provides a framework for establishing interlending and document supply units. It will also be a valuable asset for reviewing the organisation of existing units as it can be used as a management tool. The *Model Handbook* can be used by large and small libraries whether working in isolation or as part of a larger institution such as a commercial company or university. It is designed to be equally useful in developed and developing countries.

The *Model Handbook* does not aim to provide specific instructions but outlines each step in the document supply process and points out what decisions have to be made or tasks performed. From it can be constructed a job description, the details of which will depend on local circumstances.

All aspects of document supply are covered from the stationery required to the use of electronic mail, from legal issues to user interviews. Also included are the International Lending Principles and Guidelines for Procedure as revised at the 1987 IFLA Conference in Brighton and the National Interlending Code. There is also a short bibliography of significant documents.

International Federation of Library
Associations and Institutions
and
Unesco

Office for International Lending

MODEL HANDBOOK FOR INTERLENDING AND COPYING

by
Graham P. Cornish

Although prepared entirely by the IFLA Office for International Lending, the text was discussed and approved by the Committee of the IFLA Section on Interlending and Document Delivery.

The *Model Handbook for Interlending and Copying* is published with the assistance of Unesco at a specially low price of £5.00. It is available from the IFLA Office for International Lending, c/o the British Library Document Supply Centre, Boston Spa, Wetherby, West Yorkshire LS23 7BQ, United Kingdom. Payment may also be made with two British Library Document Supply Centre International Coupons.

ORDER FORM

Please supply:	No. of Copies
Model Handbook for Interlending and Copying ISBN 0 7123 2045 8	
Total cost at £5.00 per copy (incl. post and packing) or 2 British Library Document Supply Centre International Coupons	

Airmail price available on application

Send publication to:

Send pro-forma invoice to:
(if different from delivery address)

N.B. Payment is required before goods are supplied. A proforma invoice will be sent unless payment accompanies the order. Payment by cheque drawn in sterling is preferred. Cheques drawn in most foreign currencies are acceptable but are subject to a £2.00 surcharge to cover banking expenses. Cheques should be made out to 'The British Library'. Alternatively credit or bank transfer may be made to the British Library Document Supply Centre account at the National Westminster Bank, High Street, Wetherby, W. Yorks, UK LS22 4LS, Account Number 55 81 03525988. The transfer voucher should show the name and address of the Payer, and the pro-forma invoice number, where applicable.

IFLA Office for International Lending
British Library Document Supply Centre
Boston Spa
WETHERBY
West Yorkshire
United Kingdom LS23 7BQ

Fra 11th International Online Meeting, London 10.-12. desember 1987.

Utstillingene : Jeg var spesielt interessert i å se hvor langt man var kommet med CD-ROM på det medisinske området. MEDLINE ble vist av 4 forskjellige produsenter, både i menystyrte utgaver for sluttbrukere uten erfaring i online søking og mer avansert for folk som var vant til å søke. Den alvorligste mangelen ved noen av systemene var etter min mening at man ikke kunne eksplodere MeSH-termer. Forøvrig virket det som om svartiden ved søking var på et akseptabelt nivå, og det var den ikke da jeg så Excerpta Medica på CD-ROM høsten 86.

Når det gjelder priser for MEDLINE, lå de på noenlunde samme nivå hos de forskjellige produsentene. 2 årganger kostet ca kr. 10000.-, 5 årganger i overkant av 20000.-. For det meste gjaldt prisene leasing. Hvis man etter noen år ikke ønsket å abonnere lenger, måtte man levere tilbake de plater man tidligere hadde mottatt. En plate rommer én årgang, og ved abonnement på inneværende år skjer det vanligvis oppdatering en gang i kvartalet og kumulering ved årets slutt.

Det var naturligvis også mye annet som var kommet på CD-ROM, Bibelen, oppslagsverk, encyclopedier, andre databaser (man regner med at det nå er ca 150 databaser på CD-ROM), og jeg fikk bl.a. demonstrert en omfattende cancerbase, sammensatt av referanser fra CANCERLIT, Excerpta Medica og Cancer Yearbook. Hvis samme referanse kom fra flere av kildene, hadde de valgt ut den som hadde det beste (lengste ?) abstractet og unngått dubleringer. Pris 1984-87 \$ 2750.-.

Reisebrev fra Stockholm: 1

PA VIFT TIL NORDISK KONGRESS I STOCKHOLM:

Vi var ni SMB-ere på samme tog. Syv av oss satt i samme vogn. Selv om togturen til Stockholm var lang (7 timer...), hadde vi ingen problemer med å få tiden til å gå. Stikkord: aviser, bøker, strikketøy, måltider. Enkelte, jeg nevner ikke navn, hadde med seg en koffert full av mat, og hadde 3 - tre - overdådige måltider underveis.

Til stockholm strømmet bibliotekarer fra alle kanter. I alt ble vi 28 nordmenn, 17 dansker, 4 islendinger (som ble gjenforenet med en islending som bodde i Lund), 19 finner, og fra hvertlandet stilte 79 svensker.

"Karolinska" viste seg å være en hel by, og selve kongressen foregikk i et storslagent auditorium i Berzelius-laboratoriet. Det var lekkert arrangert. Alle deltagende fikk en bæreposer med trykksaker, bl.a. et hefte med abstracts fra nesten alle foredragene. (Mic-rapport, KIBIC-R-009). Flere referater kommer i MIC-nytt.

Første dag var viet regionalisering i medisinsk bibliotekvesen.

På Island finnes intet medisinsk sentralbibliotek, men der er 12 medisinske biblioteker med utdannede bibliotekarer. Disse har laget en samarbeidsgruppe. Samarbeidsgruppen prøver å samordne tidsskriftbeholdninger, fjernlån m.m. Det er ingen tvil om at denne gruppen fungerer; en tabell over fjernlånsstatistikk innen de forskjellige fag viste at medisin har et fjernlån som langt overstiger andre fag. De takket også sine nordiske kolleger for at de i stor grad kan benytte seg av våre biblioteks samlinger, som jo er større. De yter gjerne fjernlån igjen, i de grad de kan hjelpe.

Vi fikk høre at det islandske rikshospitalets bibliotek skal overta bibliotekvirksomheten ved Islands universitets medisinske fakultet. Kanskje dette kan bli opphavet til et sentralbibliotek?

I Danmark er de medisinske bibliotekene svært ujevnt fordelt, mange av bibliotekene ligger i København-området. De har egentlig ikke et fast nettverk av låneveier, men de nye databasene skaper et system som det kan bygges på.

Den medisinsk/naturvitenskapelige litteratur er konsentrert på de tre store biblioteker: Statsbiblioteket i Århus, Odense universitetsbibliotek og Universitetsbibliotekets 2. afd. i København som er hovedfagbibliotek for området.

De mindre bibliotekene har problemer med hensyn til fjernlån. Mange sykehuseiere vil ikke at bibliotekene skal rustes til å kunne ta seg av fjernlån fra andre bibliotek, de mener sykehusets bibliotek kun skal betjene de ansatte ved sykehuset. Danskene hadde laget en informativ stand, med oversikt over de forskjellige danske bibliografiske databaser. Vi fikk alle humre med den danske Storm P. (tror jeg):

"En bog er en bog -
flere bøger er en bogsamling
og alt for mange bøger -
er et bibliotek"

Ritva Sievanen-Allen fra Finland påpekte at man ofte

Reisebrev fra Stockholm: 2

glemmer å planlegge bibliotek når man planlegger å bygge sykehus. Biblioteket er ikke like selvfølgelig som f.eks. et laboratorium, og plutselig en dag oppdager man at her mangler jo et bibliotek! (Oppgitt nikking blandt tilhørerne)

Kanskje man mangler en "national policy", enten den skulle tilhøre den medisinske lovgivningen eller den kulturelle. Denne loven eller "policy'en" skulle være den administrative basen for selve virksomheten, og den skulle være en hjelp til å

- følge utviklingen
- dra opp retningslinjer
- gjøre langsiktig planlegging.

I Sverige er Karolinska institutets bibliotek det ubestridt største, og det skal da også være ansvarsbibliotek i medisin. Det bygges også opp et regionalt nettverk innen hvert "lan", slik de fleste av oss kjenner til i Varmland, med Lena Sewalls bibliotek i Karlstad som basisbibliotek.

Vi fikk imidlertid høre P-O Tellander fra Falu lasarett fortelle fra Kopparbergs län landsting. Sjukhusbiblioteket ved Falu lasarett har vært basisbibliotek i lanet siden 1982. Her foregår sentralt innkjøp, katalogisering og klassifikasjon. Biblioteket skal også fungere som konsulent i medisinske biblioteksspørsmål både for mindre sykehusbibliotek og for lokale administratorer.

Vi skjønte at organisering av medisinsk bibliotekstjeneste i lanet og spørsmål om basisbibliotek og ansvarsbibliotek var en av de store debatter i tiden i vårt naboland, svenskene fikk roser i kinnene når dette tema kom på bane. Det ble diskutert om de skulle legge seg på en modell a la pyramide, med basisbiblioteket nederst, med store ressurser og helst en EDB-katalog over hele lanets bokbestand, søkbar fra de mindre bibliotekene - eller om bibliotekene skulle være som gjerdestolper, der alle stolpene (bibliotekene) skulle være likestilte.

Det norske innslaget om regionalisering stod Tora Saue fra Harstad for. Hun sa mangt et sant ord, og jeg skulle ønske at alle som bestemmer over biblioteksamarbeide, ansvarsbibliotek og betalingsordninger hadde hørt det! Ettersom dette er et norsk blad, tar jeg meg den redaksjonelle frihet å gi de norske innslagene ekstra oppmerksomhet. På side 21 finnes abstract fra dette foredraget.

Anna Nannestad Nicolaysen hadde et innlegg om EAHIL. Mange norske bibliotekarere og biblioteker er medlem i foreningen, og det spørres om hun ikke vervet en del medlemmer fra våre naboland. Se s. 23

Reisebrev fra Stockholm: 3

Gruppeaktiviteter = demonstrasjoner:

Etter mandagens program fikk deltagerne være med på to demonstrasjoner fra denne menyen:

- Omvisning i MIC
- Medline på CD ROM.
- Swemed
- ADONIS
- Spriline
- Online order
- Falun fjarrlånesystem
- Drugline
- Riskline

Jeg har satt egne og andres hjerneceller i sving med å rekapitulere noen av inntrykkene:

CD ROM:

De som er kjent med den nye måten å spille plater på, ved hjelp av små sølvfargede "compact discs", vil ikke ha vanskelig for å forestille seg CD ROM. Kort fortalt: Man trenger et apparat til avspilling av diskene, en skjerm og en PC. Apparatet er altså en PC, der informasjonen ligger lagret på runde, sølvfargede compact discs istedet for på disketter.

Diskene legges i en skuff, akkurat som i en nymotens platespiller, og informasjon fra disken kommer på skjermen. Det er flere selskap som produserer diskene. Vi fikk en demonstrasjon av Medline på CD ROM. Det trengtes flere diskene for å dekke noen års Medline. Teksten på skjermen var menystyrt og svært brukervennlig. Jeg tror dette må være midt i blinken for sluttbrukeren som elsker teknisk apparatur (og kanskje klarer seg best uten brysomme bibliotekarer). Mitt personlige inntrykk er at det tross alt er enklere å for bibliotekarer som søker i stor stil å bruke de gamle, gode databaseverktøiene online. (Men det lyder jo besnærende å være uavhengig av alt som heter televerk...)

Apparaturet kan naturligvis brukes til annet enn Medline. Stadig flere av våre gode gamle hjelpemidler produseres på diskene. (Det er slutt på den tiden da bibliotekarene nøyet seg med å arve skrivemaskiner fra viderekomne avdelinger...) Prisantydning: kr. 8 - 10.000,- for spilleren. Plus PC.

Reisebrev fra Stockholm: 4

SWEMED:

SWEMED är en bibliografisk, biomedicinsk databas som produceras vid MIC. Databasen, som idag (mars 1988) innehåller ca 10.500 poster, refererar till biomedicinska tidskrifter och rapporter publicerade i Sverige. Innehållet i dessa publikationer är genomgående av mer "populär" karaktär än de strikt vetenskapliga artiklar som dominerar Medline (se publikationsförteckning!).

SWEMED täcker dessutom samtliga medicinska avhandlingar vid svenska universitet samt ett urval av norska, medicinska avhandlingar. Tidstäckningen för alla tre publikationstyperna är fr o m januari 1982. Databasen uppdateras en gång varannan vecka och beräknas tillväxa med ca 2 000 poster per år.

SWEMED kan ses som ett svenskt komplement till Medline, och med undantag av Läkartidningen har därför inte publikationer som ingår i Medline tagits med. Urvalet av artiklar från Läkartidningen är dock betydligt mer omfattande i SWEMED än i Medline.

Huvuddelen av materialet är på svenska och engelska, men även en del norsk- och danskspråkigt material ingår. Alla icke-engelska referenser har försetts med titel såväl på originalspråket som på engelska, och textord ur båda dessa titelfält är direkt sökbara. SWEMED är tillgänglig för alla användare av MEDLARS-vid-MIC. Priset är 100 kr per anslutningstimme och vid online-utskrift 0,0005 kr per tecken samt 0,50 kr per källangivelse.

Spriline:

Ved å skaffe seg passord til Spriline, kan man søke online i Spris katalog. Jeg vil tro mange av SMBs lesere ofte møter brukernes interesse for Spris-publikasjoner. Man kan også bestille lån online. På "SAKERS" har vi benyttet oss av dette noen ganger, og det er tydelig at Spris personale virkelig anstrenger seg for å yde rask service!

Søkespråket er ikke lett å "ta seg frem i", men det følger greie manualer med passordet.

Reisebrev fra Stockholm: 5

Kari Halldal om ADONIS:

Noe av det jeg fant mest interessant under møtet for medisinske bibliotekarer i Stockholm, var demonstrasjonen av ADONIS. 219 biomedisinske tidsskrifter er valgt ut til prosjektet, og disse indekseres ved Excerpta Medica i Amsterdam (bibliografiske opplysninger, ikke emneindeksering). Hver uke sendes så informasjonen videre i maskinleselig form til Scanmedia Ltd. i England hvor tidsskriftene blir "scanned". Det hele resulterer i én ny plate hver uke, og kopier av denne distribueres til de 13 bibliotekene over hele verden som er med på prosjektet. Fra tidsskriftene mottas for indeksering i Amsterdam til platene foreligger i biblioteket skulle det ikke gå mer enn 4 uker. Biblioteket ved Karolinska Institutet er altså et av bibliotekene som er valgt ut til forsøket.

Vi bestemte oss for å søke etter en bestemt artikkel. Man kan gå inn i databasen på ord fra tittelen, tidsskriftnavn, forfatter etc. og får vite på skjermen hvilken plate den aktuelle artikkel befinner seg på. Så er det bare å sette platen inn i en sprekk, og med laser printer trykkes artikkelen ut på null komma null. Resultatet ble nydelig.

Hva koster det ? Ja, det er det ingen som vet ennå. Prosjektet vil fortsette til juni 1989, og så får man se om det fortsatt er levedyktig. For store bibliotek med mye kopiering, f.eks. ansvarsbibliotek, synes jeg det måtte være ideelt.

Reisebrev fra Stockholm: 6

Omtrent på dette stadiet var vi blitt husvarme, så vi søkte kontakt med nordiske kolleger. Noe av det nyttigste med å reise på seminar, kongress osv. er å bli kjent med kollegaer i inn- og utland. Gamle forbindelser ble som nye, og praten gikk livlig over smarte SAS-brikker med deilig roastbeef m.m, samt rundstykker.

Etter middagen drev kongressdeltagerne rundt omkring i Stockholm. Det er billig å drosje i Stockholm, eller så har man "Tunnelbanan" på kryss og tvers. Dessuten kan man spasere i "gamla stan". Selv havnet jeg på et etablissement som het "Mosebacka". Der var det opptreden av ymse slag. Jeg har demonstrert det som gjorde mest inntrykk på meg for mine kolleger, men jeg tør ikke skrive det på trykk i dette blad. De som ikke kan styre sin nysgjerrighet kan ringe til meg etter klokken 15.

2. dags tema: EDB

Representanter fra forskjellige nordiske biblioteker stod frem og fortalte om sin smertefulle vei mot målet: et automatisert bibliotek.

Hvert bibliotek hadde hatt sin ildsjel, og sin ide, og erfaringene var forskjellige. De fleste var stadig underveis. Hvis jeg skal trekke frem noen felles trekk, må det være at den største bøygen var å bygge opp kompetanse hos bibliotekspersonalet. Et annet problem var å få EDB-spesialistene til å forstå bibliotekenes spesielle behov. De fleste hadde prøvet og feilet en hel del før de kom frem til systemer som fungerte.

Et hovedspørsmål: Skal hvert bibliotek ha sitt lille system (helst kompatibelt med andre systemer...), eller skal man bygge opp et nettverk?

Noe som slo meg var at ingen presenterte økonomi som et uoverstigelig problem. Det virket som om det både var interesse og evne hos de bevilgende myndigheter.

Tross alt er vi kommet ganske langt i "gamle-landet" på dette området. Selv ganske små bibliotek har sin "Medline-terminal", og gjerne også sin PC. Nettverker har vi også: Ragnhild Lande fra medisinsk bibliotek i Regionsykehuset i Trondheim fortalte og viste transparenter om Bibsys. Hun hadde et meget interessert publikum. På s.22 er abstract av foredraget.

Elisabeth Buntz fra medisinsk bibliotek ved Rikshospitalet i Oslo snakket om forholdet mellom EDB-avdelingen og fagbiblioteket. Flere har oppdaget at dette forholdet kan være kilde til en strid, bl.a. om kompetanse. s. 25

Reisebrev fra Stockholm: 7

Konferansen ble avsluttet med en festmiddag i den svenske legeforeningens festlokaler, som både var erverdige og stilige. Vi ble ønsket velkommen av samme person som hadde åpnet konferansen dagen før, nemlig KIBIVs overbibliotekar Åke Lilliestam.

Bordplasseringen var slik at de nordiske representanter ble mikset sammen. Myten om den grå bibliotekar er forhåpentligvis avlivet, men forsikkerhets skyld: forsamlingen var strålende! Maten var aldeles deilig, mørt lammekjøtt, asparges-bønner og poteter med umiskjennelig fristende hvitløksmak.

Til slutt: et lite glimt fra togturen hjem. De aller fleste skulle på MIC KIBICs anvendarmøte dagen etter, men jeg og et par andre dro hjem med nattoget. Som tre Torneroser (dog ikke forelskede) løp vi til toget før festmiddagen riktig var slutt. De to andre delte en sovevogn på 1. (første) klasse, men jeg lå og skjemptes over hvitløken sammen med to kvinner av ukjent opprinnelse. Den ene skjønte at jeg var norsk og lurte på om jeg hadde sett konduktøren - "eh - klippemannen?" (Nå må vi holde opp med norske- og svenskevitser. De gjør noe med oss...)

Sovevogner har sin sjarm, men det er ikke mange som virkelig sover i dem. Jeg var derfor ganske ør da "klippemannen" satte meg varsomt ned på perrongen på Lillestrøm stasjon. Klokken 8 var jeg på jobb og skulle prøve å oppsummere siste døgns begivenheter.:

- Vårt yrke byr på svært mange muligheter. Hvis vi kan skaffe oss penger og kunnskap, kan vi få hjelpemidler som var reneste science fiction for 20 år siden.
- CD ROM ser interessant ut, især som et supplement til de gode gamle onlineforbindelsene.
- Nå MÅ jeg bli kvitt bibliotekets gamle "Silent 700". Den ble referert til som et redskap fra oldtiden.
- PC'en er på vei inn selv i små biblioteker.
- Små og store biblioteker trenger hverandre, men selve samarbeidsformen, typer av nettverk osv. har enda ikke nådd sin endelige form. Ressursene er ujevnt fordelt.
- Det er nyttig for nordiske medisinske bibliotekarer å møtes. Vi ønsker oss nye konferanser - som helst ikke skal kollidere med de europeiske konferansene.
- Bibliotekarer er spennende mennesker, og Stockholm er en fin by! Arrangørene skal ha ros for et fint arrangement.

TANKER OM REGIONALISERING AV MEDISINSK BIBLIOTEKSVIRKSOMHET I NORGE

Tora Saue, Harstad sykehus, biblioteket

Helsepersonell i ethvert land og hvor de enn måtte bo i landet, bør gis mulighet til å holde seg faglig ajour ved å ha adgang til et godt utbygget medisinsk bibliotekssystem. Men da må det medisinske biblioteksvesen bli et offentlig ansvar. Det er det ikke i Norge i dag. Alle våre medisinske biblioteker tilhører institusjoner og har først og fremst forpliktelser overfor brukere tilknyttet disse. Derved faller personell i primaerhelsetjenesten utenfor det medisinske bibliotekssystemet. Det medisinske fakultetsbibliotek ved Universitetet i Oslo er utpekt til ansvarsbibliotek for biomedisin. Men biblioteket får ikke kompensasjon for de meromkostninger dette medfører og har derfor ikke mulighet til å ivareta denne funksjonen på en tilfredsstillende måte.

Skal medisinsk bibliotekstjeneste fungere for helsepersonell ute i distriktene, må den geografiske avstanden til biblioteket ikke være for stor. Dette underbygges av en rekke brukerundersøkelser og av de erfaringer jeg har fra et lite sykehusbibliotek i Nord-Norge. Ønsker man: 1) å bedre bibliotekstjenesten til primaerhelsetjenesten, 2) å høyne standarden på norske sykehusbibliotek og 3) å avlaste de store og sterkt belastede medisinske bibliotekene, da kommer man ikke utenom regionalisering som definert i Stortingsmelding nr. 9(1974-75). Det medisinske biblioteksvesen kan inndeles i de samme fem regioner som helsevesenet, som det jo skal være et redskap for. Man kan anvende LEON-prinsippet (laveste effektive omsorgsnivå) og skape en pyramideformet modell, lik den svenske, med de små sykehusbibliotekene nederst, så biblioteker ved sentralsykehus, regionsykehus/universitet og øverst ansvarsbiblioteket. Spesialbibliotek og bibliotek ved sykepleierhøgskoler må finne sin naturlige plass i systemet.

Dette fordrer en plan, en riksplan, som best kan utarbeides av Sosialdepartementet i samarbeid med Riksbibliotekstjenesten. To økonomiske løsninger diskuteres: 1) Sykehusbibliotekene løsriver fra institusjonene og finansieres direkte over fylkeskommunenes budsjetter eller 2) kommunene kjøper tjenester av sykehusbibliotekene.

Bibliotekene må holde en viss standard for å kunne funksjonere som et ledd i systemet. Derfor må det utarbeides normer/minstekrav til bibliotekene. EDB vil etterhvert bli et selvfølgelig arbeidsredskap også for de små sykehusbibliotek. Dette åpner veien til store informasjonsmengder som vil sette dem i stand til å yte langt bedre service enn i dag. Et godt utbygget medisinsk bibliotekssystem kan bli et viktig distriktpolitisk virkemiddel.

Desverre er der et stygt skjaer i sjoen, nemlig den betalingsordning som en rekke større medisinske biblioteker har vært nødt til å innføre. Den rammer først og fremst brukerne av de små bibliotekene med minst ressurser, og er stikk i strid med den målsetningen jeg innledet med.

ET HELAUTOMATISERT BIBLIOTEK, SEKS ÅRS ERFARINGER MED BIBSYS

Regnhild Lande, Regionsykehuset, Trondheim, Medisinsk bibliotek

BIBSYS er det største biblioteksystemet i Norge, og brukes av alle universitetsbibliotekene. Det integrerer delfunksjonene tilvekst, katalogisering, utlån og søking i et system med felles database. Et hovedprinsipp er gjenbruk av data som gjør at bibliografiske opplysninger bare registreres en gang i systemet uavhengig av hvor mange eksemplarer av ei bok de forskjellige deltaker-bibliotekene kjøper. TILVEKST-systemet har rutiner for bestilling, mottak og purring av dokumenter og inneholder bl.a. et register over faste leverandører. I KATALOG-systemet utføres den endelige registrering av nødvendige data. UTLÅN-systemet håndterer vanlig utlån. Bøker og låntakerkort er merket med maskinleselige strekkoder. Her er purring og statistikk viktige funksjoner. SØKE-systemet ivaretar den viktige gjenfinningsfunksjonen, både for bibliotekenes interne behov og brukernes. Bøkene kan søkes på f. eks. forfatter, tittel, ord i tittel, MeSH-emneord, klassifikasjonskoder m.m. Det finnes i tillegg til databasen mikrofilmkort-kataloger.

Medisinsk bibliotek kom med i BIBSYS tilvekst- og katalogdel i 1981/82 og tok utlånsystemet i bruk i 1984. Vi hadde en generell redsel for bruk av EDB som arbeidsredskap, bruk av masse nytt utstyr og at vi var for få personer til å gjennomføre alle delsystemene. Vi måtte lære alt om alt. Hva skulle vi gjøre om systemet sto? Vi hadde jo ikke oppdatert kortkatalog! Økonomien visste vi for lite om til å se det som et problem. Vi forventet at:

1. gjenbruk av data, både egne og andres, ville effektivisere arbeidet
2. vi skulle få bedre søkemuligheter enn for
3. vi ville få bort en rekke kjedelige rutineoppgaver
4. vi ville kunne tilby lånerne bedre service
5. systemet kunne lette verifiseringsarbeidet
6. vi ville få automatisk purring både ved innkjøp og utlån
7. vi ville få mye gratis statistikk
8. vi skulle slippe å sende beskjeder til Norsk samkatalog.

Vår erfaring har vist at våre forventninger stemte. Det var først når vi tok utlånsdelen i bruk at vi så de store arbeidsbesparelsene. Det vi grudde for gikk bra. Vi overvant redselen for EDB, men først når vi sluttet å skrive kort og var nødt til å bruke systemet. Vi slet nok endel med det tekniske utsyret, men har idag blitt spesialister og er aldri redde for nytt utstyr. Vi synes det er en fordel å jobbe med mange delsystem fordi vi får god oversikt over helheten. Fordi vi startet såpass tidlig, har vi nå en stor del av den aktuelle litteraturen vår i basen. Søkemulighetene er gode. Vi kan bruke bl.a. ord i tittel, MeSH og fra 1989 også

NLM-klassifikasjon. Vi hadde neglisjert ekstraarbeidet som enkelte funksjoner ga, bl a at all gammel litteratur må registreres for å lånes ut og alle lånerne må registreres i basen, også de som låner bare en gang. Vi får flere bestillinger enn før fra andre bibliotek som bruker BIBSYS til verifisering. Vi bruker også mer tid til å holde oss faglig ajour (katalogiseringsregler, klassifikasjonspraksis, nøyaktighet osv). Lånerne er tilfredse. De har idag sin egen søketerminal som særlig brukes av studenter og yngre publikum. Vi har selv vært med å lage den nye versjonen av BIBSYS. Automatiseringen har gjort biblioteksarbeidet mer effektivt, servicen bedre og oss sjøl mer tilfredse.

EUROPEAN ASSOCIATION FOR HEALTH INFORMATION AND LIBRARIES: ET LEDD I PROGRAMMET "HELSE FOR ALLE VED ÅR 2000".

Anna Nannestad Nicolaysen, Ullevål sykehus, Medisinsk bibliotek

I år feirer Verdens Helseorganisasjon (WHO) sitt 40 års jubileum, og det er 10 år siden den samme organisasjonen formulerte de overordnede helsepolitiske mål som er sammenfattet i slagordet "Helse for alle innen år 2000".

De europeiske land har i samarbeid utviklet en strategi og formulert 38 delmål for vår del av verden. Ett av dem går ut på at innen 1990 skal et informasjonssystem for helsevesenet være etablert.

Fra forskning vet vi nå meget om årsaksforholdene til de store folkesykdommene. Vi vet også meget om forebygging. Bruker vi forskningsresultatene og omsetter dem i konkrete tiltak kan vi fjerne forskjell i sykkelighet og dødelighet mellom geografiske områder, yrkesgrupper og sociale klasser samt ulikhet i tilgang til nødvendige helsetjenester. Dette krever innsats på mange områder og av mange yrkesgrupper - også av oss som bibliotekarer med tilknytning til helsevesenet i videste forstand.

Likesom helsevesenet er under omforming fra institusjonshelsetjeneste til mer primaerhelsetjeneste, må de medisinske bibliotekarene tenke utradisjonelt og møte brukerne og det alminnelige publikum på deres forskjellige premisser. Vi må regne med å bli ledd i helseopplysningen på en helt annen måte enn tidligere. Vårt arbeide vil omfatte formidling av forskningsresultater, fremskaffing av statistisk materiale for helseplanleggere og sykehusadministratorer, tilrettelegging av litteratur for ungdom under utdanning innen helsefagene. Vi skal dekke litteraturbehov for de ulike grenene av personalet på våre sykehus og i helseinstitusjoner, og kunne gi pasienter saklig opplysningslitteratur.

Den nye teknologien og nye samarbeidsformer over større områder vil være hjelpemidler til å nå de målene vi måtte sette oss. Her er våre nasjonale foreninger, og nå sist the European Association for Health Information and Libraries viktige ledd i et større samarbeidsprosjekt.

Europeiske institusjoner har i stigande grad innflytelse på det europeiske samfunn. Resolusjoner i 1984 og 1985 fra Europarådet og EF's ministerråd uttrykte interesse for en sammaenslutning av bibliotekarer på europeisk basis. EAHIL er nå en av flere yrkessammenslutninger.

Foreningen ble formelt stiftet under IFLA-møtet i Brighton, august 1987. Der ble et interimstyre valgt. Det skal fungere til nov. 1988 da et nytt styre vil tiltre.

Foreningens mål er:

- å knytte kontakt mellom bibliotekarer og informasjonsmedarbeider i disse landene ved møter og konferanser og vårt Newsletter,
- arbeide for heving av standarden på alle områder av informasjons-tjenestene,
- finne praktiske løsninger for å bedre samarbeidet inne de medisinske bibliotek og informasjonssentra, representere medlemmene overfor WHO, EF og Europarådet og knytte internasjonale kontakter.

The European Association for Health Information and Libraries har valgt "Health information for all - a common goal" som tema for sin neste konferanse i Bologna. Det skulle også passe godt inn i målsetningen for Verdens Helseorganisasjon.

Kongressen i Bologna i november i år med emnet - "Health information for all - a common goal" vil trekke kanskje opp mot 500 deltagere. 95 innlegg vil bli presentert i 32 sesjoner. Av dem er det anmeldt 6 fra Norden, med henholdsvis 2 fra hver i Danmark, Finland og Norge.

Første dag er avsatt til kurser og Medlars Centre-møtet. Dette siste vil bli en ekstra begivenhet for mange. Medlars-møtet skulle i år egentlig holdes i Rom, men er nå flyttet til Bologna for å falle sammen med vår konferanse.

Generalforsamlingen med presentasjon av det nye styret vil også finne sted under konferansen.

I tilknytning til konferansen vil en rekke firmaer stille ut sine produkter og presentere tjenester.

Etter konferansen arrangeres det søndag 6. november tur.

Et foreløbig program kan ventes neste måned.

Hvorfor har jeg tro på "The association"?

- Jeg ser det som viktig at vi bidrar også gjennom den mot de helsepolitiske mål vi setter oss.

- Det er viktig å ha en europeisk sammenslutning hvor vi gjensidig kan inspirere og lære av hverandre utenom innflytelse bare fra USA.

Europa er under sterk forandring med de 12 land i EC som er maktfaktor på alle områder. De av

oss som står utenfor må være med i de deler av samarbeidet hvor vi kan. Norden har meget å bi-

dra med, men isolerer vi oss vil vi falle utenfor. Fra foreningens side ser man på Norden som en

interessant gruppe. Står vi samlet kan vi også

gjøre oss gjeldende. Innen vårt arbeidsområde må

vi ha et videre perspektiv og se oss selv som europeere.

MEDISINSKE BIBLIOTEK OG EDB-AVDELINGER - KONKURRANSE - ANSVARSFORHOLD OG SAMARBEID

Elisabeth Buntz, Medisinsk bibliotek og Informasjonssenter, Oslo

Rikshospitalet

Rikshospitalet er en universitetsklinikk med 870 senger og 2500 ansatte betalt av sykehuset og flere hundre ansatte betalt av universitetet i Oslo. Rikshospitalet er landsdekkende sykehus for visse pasientgrupper og i tillegg regionsykehus for 7 av landets 20 fylker. Rikshospitalet står for halvparten av undervisningen ved det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo og Rikshospitalet er den helseinstitusjon som produserer flest medisinske doktorgrader i landet.

Bibliotek - EDB-avdelninger

Foredraget handler om et samarbeid med sykehusets EDB-avdeling, et samarbeid som endte i en kompetansestrid og et uheldig konkurranseforhold. Denne dårlige erfaring fikk oss til å tenke over vår posisjon vis a vis andre avdelinger og på vår avdelings fremtid i et sykehus under reorganisering og med planer om nybygg. Burde biblioteket kjempe for å beholde en fri stilling? Burde vi finne andre avdelinger å slå oss sammen med? I det hele tatt, hvor er bibliotekets plass i den store sammenheng?

Disse spørsmål vil jeg gjerne diskutere med kongressdeltagerne. Håper vi kan komme frem til noen gode råd å gi hverandre til hjelp for et fremgangsrikt medisinsk bibliotekvesen.

Ett er sikkert, bruk av informasjon og organisering av informasjon blir bare viktigere og viktigere.

Informasjon - organisering

En trend av betydning å ta stilling til ikke minst i helseinstitusjoner, er "Information Resource Management": informasjon sett på som en viktig økonomisk ressurss og med EDB som verktøy for effektiv organisering. En relativt ny yrkestittel er også skapt i kjølvannet av dette, "Chief Information Officer", CIOs, informasjonssjefsledere. Hvem er de? Hvilke kvalifikasjoner skal de ha? Hvem konkurrerer om den posisjonen i institusjoner? Har noen den posisjonen i helseinstitusjoner?

Informasjonssjef

Få bibliotekarere tar mål av seg til å bli noe i retning av "Chief Information Officer", men litt på vei må vi bli det og et skritt på veien er å tilby "value added services", ikke bare litteratur og referenselister, men også software og hardware for organisering av informasjonen for den enkelte, samt veiledning i selv å hente informasjon fra kildene, databaser f. eks. Mange flere skritt i samme retning kan tenkes.

Success - faktorer

Foredraget ender med en diskusjon av faktorer av betydning for å lykkes med drift av medisinske bibliotek og en diskusjon om nåværende og fremtidige samarbeidsavdelinger for medisinske bibliotek.

united nations educational, scientific and cultural organization
 organisation des nations unies pour l'éducation, la science et la culture

7, place de Fontenoy, 75700 Paris
 1, rue Miollis, 75015 Paris

adresse postale : B.P. 3.07 Paris
 téléphone : national (1) 45.68.10.00
 international + (33.1) 45.68.10.00
 télégrammes : Unesco Paris
 télex : 204461 Paris
 270602 Paris

référence : PER/RCR.2/A/88/JDHQ/13

18 March 1988

VACANCY NOTICE

(This post is subject to geographical distribution)

The Director-General would welcome applications of qualified candidates, men, or women, for the following vacancy. Each candidate should provide a full curriculum vitae on the official blue Unesco form (No. 250) in two copies accompanied by a recent identity photograph and photocopies of diplomas. The forms may be obtained either at Unesco Headquarters or at:

the National Commission for Unesco in the candidate's home country;

any office of a Unesco Representative or at one of Unesco's established units away from Headquarters;

any office of a United Nations Resident Representative.

<u>Title:</u>	Assistant Librarian
<u>Post No.:</u>	IBE-012
<u>Category and level:</u>	Professional category (P-1/P-2)
<u>Organizational location:</u>	Documentation and Information Unit International Bureau of Education, Geneva, Switzerland

Duties and responsibilities:

Under the general authority of the Director of the Bureau and the supervision of the Head of the Documentation and Information Unit the incumbent will:

1. Participate in the building up of the computerized data base IBEDOC: cataloguing and indexing of documents, articles, and audiovisual materials.
2. Take responsibility for the computerized data base VEFI: maintenance and updating of collection of materials on educational organizations, associations, etc.

3. Carry out bibliography and information research in reply to written requests.
4. Consult computerized data bases (both internal and external) in relation to the above-mentioned activity and at the request of colleagues.
5. Maintain the collection of Unesco documents.
6. Participate in the Reading Room Reference Service in receiving and guiding readers and in replying to requests for information.
7. Carry out such other related duties as required.

Qualifications and experience required:

1. University diploma in library science or documentation.
2. Experience in computer applications to documentation work.
3. Very good knowledge of both English and French. Working knowledge of other languages an asset.

Salary and allowances:

Initial appointment will be either at P-1 grade, with a net salary equivalent to US \$17,936 per annum, payable mainly in Swiss francs (\$16,906 if without dependants) plus the prescribed annual allowances, e.g. post adjustment, at present \$23,962 for staff members with dependants, \$22,579 for staff members without dependants or at P-2 grade with a net salary equivalent to US \$22,675 per annum, payable mainly in Swiss francs (\$21,259 if without dependants), plus the prescribed allowances, e.g. post adjustment, at present \$30,021 for staff members with dependants, \$28,149 for staff members without dependants, family allowances of \$700 for each dependent child (if there is no dependent spouse, this allowance is not payable in respect of the first dependent child). These emoluments are normally exempt from all direct taxation. Income tax on such remuneration, if levied, is reimbursed in accordance with Staff Regulations and Rules.

Closing date:

Applications should reach the Chief of the Recruitment and Field Staff Division, Bureau of Personnel, Unesco, 7 place de Fontenoy, 75700 Paris, France, no later than 17 June 1988.

Please quote: IBE-012

BETALING AV BIBLIOTEKTJENESTER

Etter medlemsmøte den 5. mai om betaling av bibliotek tjenester, sender SMB en henvendelse til Riksbibliotek tjenesten med følgende punkter:

Vi kan konstatere at Biomed. bibl. skal ta betaling og at flere institutt- og fakultetsbibliotek allerede har begynt. Blandt sykehusbibliotekene er det kun Rikshospitalet som tar betaling for artikkelkopier.

Vi andre sitter på gjerdet og samler på bestillingsblanketter og venter -- på hva?

SMB representerer alt fra større private og offentlige bibliotek med hjelp til kopiering og fakturering til små enmannsbibliotek. De små bibliotekene vil få et allerede trangt budsjett ytterligere belastet.

Troen på at "bytte" av artikler og penger vil bringe flere midler i systemet er liten. Motviljen mot innføring av et slikt system tilsvarende stor.

SMB etterlyser en felles linje å arbeide etter og hjelp til å utrede nedenfor nevnte oppgaver snarest!

- Eksisterer en ansvarsbiblioteksordning i dag, og hva innebærer den?
- Opphavsrettigheter i forbindelse med salg av artikkelkopier. (Kopinor).
- Kostnads/lønnsomhets-analyse.
- Konsekvenser for biblioteksbudsjettene.

Det haster med å få utredet/koordinert disse oppgavene. Vi etterlyser konkrete handlinger og utspill fra Riksbibliotek tjenesten.

...og neste medlems-
møte legger vi til
Østfold

buss fra Oslo
5. sept.

HOLD AV DAGEN

nærmere beskjed

kommer.....